

Język angielski

Opis arkuszy egzaminacyjnych

Arkusze egzaminacyjne z języka angielskiego zostały opracowane na dwóch poziomach:

- podstawowym – arkusz MJA-P1_1P-132
- rozszerzonym – część I MJA-R1_1P-132 i część II MJA-R2_1P-132.

Arkusz na poziomie podstawowym zawierał 8 zadań, w tym 6 zamkniętych i 2 zadania otwarte. Tematyka zadań egzaminacyjnych obejmowała umiejętności z podstawy programowej. Zdający mógł uzyskać maksymalnie 50 punktów, w tym 35 punktów za zadania zamknięte i 15 punktów za zadania otwarte. Egzamin na tym poziomie trwał 120 minut.

Egzamin na poziomie rozszerzonym składał się z dwu części.

Część I zawierała 3 zadania otwarte, sprawdzające wiedzę i umiejętności opisane w wymaganiach egzaminacyjnych dla poziomu podstawowego i rozszerzonego. Zadania w tej części egzaminu sprawdzały zarówno znajomość struktur leksykalno-gramatycznych umożliwiających rozumienie wypowiedzi pisemnych, jak również formułowanie wypowiedzi pisemnych, interakcję (reagowanie językowe) oraz mediację (przetwarzanie tekstu). Zdający mógł uzyskać maksymalnie 23 punkty. Egzamin w części pierwszej trwał 120 minut.

Część II zawierała 6 zadań zamkniętych, sprawdzających wiedzę i umiejętności opisane w wymaganiach egzaminacyjnych dla poziomu podstawowego i rozszerzonego. Zadania w tej części egzaminu sprawdzały znajomość struktur leksykalno-gramatycznych umożliwiających rozumienie wypowiedzi ustnych (rozumienie czytanego tekstu) i pisemnych (rozumienie pisanego tekstu). Zdający mógł uzyskać maksymalnie 27 punktów. Egzamin w części drugiej trwał 70 minut.

Arkusz I – poziom podstawowy

Rozdział I

W przypadku zadań zamkniętych najłatwiejsze (współczynnik łatwości 0,70 – 1,0) dla zdających okazały się umiejętności dotyczące rozumienia tekstu czytanego, a zwłaszcza:

- określanie głównych myśli poszczególnych części tekstu,
- selekcjonowanie informacji.

Umiejętności te były sprawdzane m.in. zadaniami nr 4 oraz 6.

Określanie głównej myśli poszczególnych części tekstu było sprawdzane w kilku zadaniach (4.1. – 4.7., 5.1., 5.5.), ale najłatwiejsze okazało się w zadaniu 4.4. Z kolei selekcjonowanie informacji było testowane zadaniami 6.1. – 6.6. Jak widać, umiejętności językowe nie były sprawdzane pojedynczymi zadaniami, ale w kilku miejscach testu, co daje pełniejszy i nieprzypadkowy obraz kompetencji zdających.

Przykładowe zadania ilustrujące sprawdzane umiejętności

Zadanie 4.

4.4. ____ Flatmate interviews are usually informal and can be held at different locations. It is advisable to meet outside your flat. For example, you could hold interviews in a local café or a shopping centre. Another option is taking a walk in the park. (fragment tekstu)

Nagłówki do wyboru:

- A. Plan when to meet each candidate.
- B. Talk to the candidate's colleagues.
- C. Divide the selection process into parts.
- D. Think of the right place.
- E. Note down every phone call.
- F. Prepare a few questions to ask over the phone.
- G. Don't hurry with the final decision.
- H. Talk it over with other flatmates.

Sprawdzane umiejętności:

Zdający określa główną myśl poszczególnych części tekstu (rozumienie tekstu czytanego – II. 2) b).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania	
	LO	T
0,88	0,92	0,83

Komentarz:

Tekst wykorzystany w zadaniu dotyczył poszukiwania właściwego lokatora (zakres tematyczny I. 1) b) Dom: wynajmowanie mieszkania), a więc była to tematyka, którą często porusza się w czasie zajęć szkolnych. W zacytowanym powyżej zadaniu 4.4. uczeń spośród ośmiu nagłówków miał dobrać taki, który dotyczył określenia miejsca. Zdający nie mieli problemu, ponieważ jedynie nagłówek D. spełniał ten warunek. Pozostałe nagłówki dotyczyły czasu spotkania z kandydatami na lokatorów, pytań, które należy zadać, czy też rozmów ze współlokatorami. To było między innymi powodem, dlaczego zadanie polegające na dobieraniu nagłówka do fragmentu tekstu, okazało się dla zdających łatwe.

Zadanie 6.

His collection is like a history of the 20th century. It includes Pope John Paul II's autograph as well as US Senator Robert Kennedy's. Among the most valuable signatures is that of the famous Scottish biologist, Alexander Fleming, who discovered penicillin. Sometimes Tommy had to act like a detective to get an autograph. It was very difficult to trace Martin Luther King, but Tommy somehow managed to include his signature in the collection. In a few cases he wasn't so successful. In spite of his efforts and several letters sent to Buckingham Palace, he never got a reply from Queen Elizabeth II who, as a rule, doesn't give autographs. Tommy died in 1996 but signatures, including that of a South African president, continued coming to Northern Ireland after his death. (fragment tekstu)

6.4. Tommy's collection does not contain the autograph of

- A.** a South African president.
- B.** an American politician.
- C.** a British monarch.
- D.** a Scottish scientist.

Sprawdzane umiejętności:

Zdający wykazuje się umiejętnością wyselekcjonowania informacji (rozumienie tekstu czytanego – II. 2) d).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania	
	LO	T
0,86	0,91	0,81

Komentarz:

Tekst, który wykorzystano w zadaniu dotyczył niezwyklej kolekcji autografów zebranych przez Toma Sculliona przez pięćdziesiąt lat (zakres tematyczny I. 1) e) Życie rodzinne i towarzyskie; formy spędzania czasu wolnego). Tekst był interesujący, a kolekcja opisana w tekście intrygująca. Zadanie polegało na dokończeniu podanych zdań przez wybranie właściwej odpowiedzi (tzn. C.) spośród czterech podanych możliwości (zadanie wyboru wielokrotnego) i było dla zdających łatwe. Podane powyżej zadanie 6.4. dotyczyło piątego akapitu tekstu, co było łatwe do określenia, ze względu na podane nazwiska i kraje, z których pochodziły zebrane autografy. Wszystkie dystraktory w tym zadaniu miały swoje odniesienia w tekście. Uczeń miał przeczytać zacytowany fragment i sprawdzić, czy kolekcjoner posiadał autograf wymienionej osoby, czy też nie. Właściwy fragment tekstu dotyczący prawdziwej odpowiedzi został w tekście podkreślony.

Zadanie 6.

In everyday life, the paths of footballer Pele and artist Pablo Picasso never crossed. The pair were united, however, in a unique collection of autographs which has recently been sold at auction for £75,000. The collection includes 40,000 signatures which were gathered for over 50 years by Tommy Scullion.

Tommy was one of ten children in a family who lived in Northern Ireland. He began his hobby when he was at school. Tommy never married and worked all his life as a van driver for the local grocer's. He knew everyone and enjoyed speaking to people. In his spare time he wrote to celebrities – on average about 25 letters a week. (fragment tekstu)

6.1. What do we learn about Tommy at the beginning of the article?

- A. He came from a small family.
- B. He died at the age of fifty.
- C. He owned a grocery shop.
- D. He was single all his life.

Sprawdzane umiejętności:

Zdający wykazuje się umiejętnością wyselekcjonowania informacji (rozumienie tekstu czytanego – II. 2) d).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania	
	LO	T
0,85	0,89	0,80

Komentarz:

Również to zadanie było dla zdających łatwe. Pytanie *What do we learn about Tommy at the beginning of the article?* kierowało uwagę zdających na początek artykułu, w którym mieli znaleźć fragment tekstu: *Tom never married*, co umożliwiło im zidentyfikowanie (wyselekcjonowanie) właściwej odpowiedzi (D.). Pozostałe dystraktory nawiązywały do treści zacytowanego fragmentu tekstu, ale były nieprawdziwe.

W przypadku zadań otwartych (wypowiedzi pisemne) najłatwiejsza dla zdających była umiejętność uzyskiwania, udzielania, przekazywania lub odmowy informacji, wyjaśnień, pozwoleń.

Umiejętność ta była sprawdzana w zadaniach 7. oraz 8.

Zadanie 7.

Studiujesz za granicą. Jesteś odpowiedzialny(-a) za organizację spotkania ze znanym naukowcem. Napisz ogłoszenie, w którym:

- **przedstawisz tematykę spotkania (7.1.)**
- **poinformujesz, gdzie to spotkanie się odbędzie (7.2.)**
- **wspomnisz, co dostanie każdy uczestnik spotkania (7.3.)**
- **poprosisz o przygotowanie pytań do zaproszonego gościa. (7.4.)**

Sprawdzana umiejętność:

Zdający wykazuje się umiejętnością uzyskiwania, udzielania, przekazywania lub odmowy informacji, wyjaśnień, pozwoleń (tworzenie wypowiedzi pisemnej – IV. 2) b).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania	
	LO	T
0,84	0,90	0,77

Komentarz:

Zdający nie mieli większego problemu w określaniu miejsca planowanego spotkania. Czasami formułowali krótkie równoważniki zdań, typu: *Meeting, room 3 at school*, a czasami realizowali tę część polecenia bardziej szczegółowo: *The meeting with the scientist will take place in our club in the market place*.

Rozdział II

Umiejętności, które okazały się umiarkowanie trudne (współczynnik łatwości: 0,50 – 0,69) dla zdających:

- określenie głównej myśli tekstu (w zadaniach zamkniętych)
- poprawne stosowanie środków leksykalno-gramatycznych, adekwatnie do ich funkcji (w zadaniach otwartych).

Pierwsza z tych umiejętności była sprawdzana zadaniami testującymi różne sprawności językowe – zarówno rozumienie tekstu słuchanego, jak i rozumienie tekstu pisanego, ale właśnie w pierwszej części egzaminu polegającej na rozwiązaniu zadań po wysłuchaniu nagrań z płyty CD, polecenia w zadaniach okazały się trudniejsze. Przyczyny tego zjawiska są w miarę oczywiste; w przypadku słuchania zdający nie ma możliwości wielokrotnego powrotu do tekstu i wczytywania się w szczegóły. Ma tę możliwość w przypadku tekstu zamieszczonego w arkuszu.

Przykładowe zadanie ilustrujące sprawdzane umiejętności**Zadanie 2.3.**

- A. *I felt proud and patriotic.*
- B. *I did not notice much interest in the event.*
- C. *I enjoyed taking photos of the crowds.*
- D. *I admired the bride's appearance.*
- E. *I was touched by the emotions of the crowd.*
- F. *I felt a bit sad watching the ceremony.*

Speaker 3.

It was a special day, one in a million ... The photographs of the happy couple were everywhere and they promoted a very positive image of the royal family. It was such

an emotional day for everyone in the country. But it was painful when I realized that on such a perfect day William's mother wasn't there for him. She would be so proud. I'm sure William was sorry his mother couldn't see him on his big day. (fragment tekstu)

Sprawdzana umiejętność:

Zdający wykazuje się umiejętnością określania głównej myśli tekstu (rozumienie ze słuchu – II. 1) a).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania	
	LO	T
0,55	0,65	0,40

Komentarz:

Zdania podane do wyboru określały emocje wyrażone w danym fragmencie tekstu. Podkreślone w przykładowym tekście zdania zwracały uwagę na uczucie smutku, żalu, co kierowało uwagę zdającego na prawidłową odpowiedź F. Tekst jednakże zawierał jeszcze inne słowo dotyczące uczuć – *emotional*, co sprawiało, że zdający czasami wybierali odpowiedź E, która mówiła o emocjach tłumy. To właśnie sprawiło zdającym problemy i obniżyło współczynnik łatwości zadania.

W przypadku zadań otwartych umiarkowanie trudną umiejętnością było poprawne stosowanie środków leksykalno-gramatycznych, adekwatnie do ich funkcji.

Przykładowe zadanie ilustrujące sprawdzane umiejętności

Zadanie 8.

Założyłeś(-aś) wraz z kolegami klub młodzieżowy w Twojej miejscowości. W liście do kolegi z Wielkiej Brytanii:

- **poinformuj o tym fakcie i wyjaśnij, dlaczego postanowiliście założyć ten klub**
- **opisz, w jaki sposób reklamowaliście swój klub i co było główną atrakcją w dniu jego otwarcia**
- **napisz, na czym polega działalność waszego klubu, i opisz reakcję mieszkańców na podejmowane przez was działania**
- **zachęć kolegę do udziału w konkursie na nazwę klubu i wspomnij, gdzie znajdzie informacje o tym konkursie.**

Pamiętaj o zachowaniu odpowiedniej formy listu. Nie umieszczaj żadnych adresów. Podpisz się jako XYZ. Długość listu powinna wynosić od 120 do 150 słów. Oceniana jest umiejętność przekazania wszystkich informacji (4 punkty), forma (2 punkty), poprawność językowa (2 punkty) oraz bogactwo językowe (2 punkty).

Sprawdzana umiejętność:

Zdający wykazuje się umiejętnością poprawnego stosowania środków leksykalno-gramatycznych, adekwatnie do ich funkcji (tworzenie wypowiedzi pisemnej – III. 2) e).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania	
	LO	T
0,55	0,68	0,39

Komentarz:

Polecenie nie narzucało zdającemu konieczności użycia struktur leksykalnych z konkretnego zakresu tematycznego. Można było pisać o klubie sportowym, turystycznym, naukowym, ekologicznym czy też rozrywkowym. Najczęściej zdający wybierali tematykę „życie rodzinne i towarzyskie”, pisząc o klubie młodzieżowym i nie określając jego profilu. Zadanie wymagało użycia czasu przeszłego (Simple Past), teraźniejszego (Simple Present), trybu rozkazującego i czasowników modalnych. Oczekiwano zwrotów i słów typu: *we created/organized a club, we wanted, advertisement, poster, attraction, opening day, people are/were interested, like the club, take part, contest, win a prize, information, on the Internet*, itp. Wymagania dotyczące bogactwa językowego i poprawności językowej okazały się dla uczniów umiarkowanie trudne. Zdający mieli problemy z opisywaniem wydarzeń z przeszłości, często ograniczali się do tłumaczenia polecenia „słowo w słowo”. To niestety spowodowało, że popełniali błędy leksykalne (np. zamiast *contest* pisano concurs) lub składniowe (*You will √information on the net.*).

Rozdział III

Zestaw zadań dla poziomu podstawowego nie zawierał zadań trudnych (współczynnik łatwości: 0,2 – 0,49) ani bardzo trudnych (współczynnik łatwości: 0,0 – 0,19). Cały zestaw był dla zdających łatwy (0,70). Część pierwsza (rozumienie tekstu czytanego) i trzecia (tworzenie wypowiedzi pisemnej) były na tym samym poziomie trudności (0,67). Nieco łatwiejsza (współczynnik łatwości 0,70) okazała się część druga zestawu (rozumienie tekstu pisanego). Patrząc na inne parametry testu można zauważyć, że zestaw jest na podobnym poziomie trudności, jak w poprzednich latach. Rozstęp wyników (współczynnik 23,40) jest również porównywalny z latami poprzednimi, co wskazuje na podobne rozwarstwienie umiejętności językowych młodzieży w naszym województwie.

Arkusz II – poziom rozszerzony

Część I Rozdział I

Najłatwiejsze dla zdających okazały się umiejętności:

- tworzenie dłuższej, wieloaspektowej wypowiedzi pisemnej, uwzględniającej przedstawianie i uzasadnianie opinii, relacjonowanie wydarzeń, opisywanie ludzi, przedmiotów, zjawisk
- wypowiadanie się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów.

Umiejętności te były sprawdzane w zadaniu 3 (w kryterium treść i kompozycja).

Zadanie 3.

Wypowiedz się na jeden z trzech poniższych tematów. Wypowiedź powinna zawierać od 200 do 250 słów i spełniać wszystkie wymogi typowe dla formy wskazanej w poleceniu. Zaznacz wybrany temat, zakreślając jego numer.

1. Coraz więcej osób, zamiast gotować obiady w domu, korzysta z gotowych dań kupionych w supermarketach. Napisz **rozprawkę**, w której przedstawisz wady i zalety takiego rozwiązania.
2. Napisz **opowiadanie** o dwóch nastolatkach, którzy podczas zwiedzania starego zamku dokonują niezwykłego odkrycia, dzięki czemu stają się sławni.
3. **Opisz** znaną Ci imprezę, która łączy ideę współzawodnictwa z popularyzacją integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Sprawdzana umiejętność:

Zdający wykazuje się umiejętnością tworzenia dłuższej, wieloaspektowej wypowiedzi pisemnej, uwzględniającej:

- przedstawianie i uzasadnianie opinii własnych i innych osób (III. 2) d)
- relacjonowanie wydarzeń (III. 2) b)
- opisywanie ludzi, przedmiotów, miejsc, zjawisk, czynności (III. 2) a)

Wskaźnik łatwości dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości	
	LO	T
0,83	0,84	0,79

Przykładowy poprawny zapis rozwiązania

Temat 1.

Nowadays the pace of life has considerably increased. To save time, more and more people use ready-made dishes bought at supermarkets instead of cooking meals at home. This solution has its good and bad sides.

First of all, such meals are convenient because you do not have to do the shopping necessary

when you cook yourself. Secondly, there is no need to stay long hours in the kitchen, cooking a meal which usually takes half an hour to eat. Not to speak of washing the dirty dishes afterwards. Thirdly, you can try exotic cuisine like Chinese or Spanish, which is on offer in every supermarket refrigerator waiting only to be defrosted.

However, using ready-made dishes has its negative aspects too. Such products in supermarkets are deep frozen and in case of breaks in energy supply, market owners may not notice when food gets defrosted and deteriorates. There is no need to mention the consequences of buying such food. Health problems are sure to follow. Another argument against ready-to-eat meals is that they usually contain preservatives necessary to keep them fresh in supermarket refrigerators for a long period of time. Some sicknesses we have, like allergies, result from overusing chemicals in food.

Considering both sides of the problem, it seems that this solution has equally as many good as bad aspects. However, we should care about family ties and our relatives' health, so ready-made dinners bought in supermarkets should rather be avoided. Food cooked at home is cheaper and much healthier.

Temat 2.

Willie and Bob, two notorious teenagers from Bath, went on a trip to the Wawel Castle in Kraków. They lagged behind their class visiting the royal room with the ceiling decorated with wooden heads. There was one head which especially drew their attention. It was a woman's head with her mouth tied with a scarf, as if she were gagged.

When their class left the room, Willie took a carved chair from the corner and placed it under the head. Unfortunately it was still too high. So Bill dragged an ancient stool from behind an equally ancient royal desk and put it on the chair. He hopped unto the feeble construction and managed to reach the head. Suddenly, to the boy's utter horror, the chair's leg broke. Bill hang over the chair holding the head with one hand. And then, the head fell out of the ceiling construction.

The guide heard the explosive noise and ran inside the room. What he saw was a nightmare. One piece of the priceless ceiling was torn out of its case, and two boys were staring at something inside a box with the woman's head. Rubies, sapphires and pearls rolled on the floor.

The boys became a countrywide sensation. Not only did they get punished for ruining the royal room but they also become famous for handing the treasure over to the director of Wawel to restore the place. Thanks to this gesture of honour friendly relationships between our countries survived.

Temat 3.

Integration of healthy people with the disabled ones is nowadays rather neglected. So the Katowice Marathon which is held every April is of great importance. The route is 10 km and leads through green paths in the south of Katowice. Both healthy and disabled participants are invited and usually the proportions are two thirds healthy and one third disabled volunteers.

This event was organized for the fifth time this year. It started near the best recognized sports object in Katowice, Spodek, where all participants gathered. They were given plates with numbers and reminded of the rules of the race. Then the organizers made group pictures of the participants, ready to be taken home just after the race. Along the route you could see cheering crowds, which created a friendly atmosphere. People helped the participants by giving them

water and chocolate. The finish was at our school stadium full of children with balloons and flags. During the race it was clear that everybody felt the true spirit of sport: "It is important to participate, behave honourably, help other sportsmen finish the race and try to win". Every participant was given a diploma. The winners got medals and cheers from the crowd.

This event is quite popular in Silesia and it is nice to realise that disabled people are great to spend time with. They don't want to be left on the outside of society and we need to see the real values they introduce in our hectic pace of life.

Komentarz:

Realizacja treści

Tradycyjnie wśród uczniów decydujących się na zdawanie egzaminu maturalnego z języka angielskiego na poziomie rozszerzonym, wypowiedź pisemna jest zadaniem, któremu poświęcają dużo ćwiczeń w trakcie pracy szkolnej. Wyniki wskazują na to, że zdający dobrze radzą sobie z odczytaniem wymaganych elementów treści, które zostały zapisane w temacie wypracowania. Poniżej, w kolejnych tematach, zostały podkreślone kluczowe elementy:

1. Coraz więcej osób, zamiast gotować obiady w domu, korzysta z gotowych dań kupionych w supermarketach. Napisz **rozprawkę**, w której przedstawisz wady i zalety takiego rozwiązania.
2. Napisz **opowiadanie** o dwóch nastolatkach, którzy podczas zwiedzania starego zamku dokonują niezwykłego odkrycia, dzięki czemu stają się sławni.
3. **Opisz** znaną Ci imprezę, która łączy ideę współzawodnictwa z popularyzacją integracji z osobami niepełnosprawnymi.

W przypadku pierwszego tematu (wybrało go 69,7% spośród 8136 zdających egzamin na poziomie rozszerzonym) ocenę najwyższą za treści rozprawki uzyskiwał uczeń, który potrafił pokazać zalety i wady kupowania w supermarketach gotowych dań, zamiast gotowania obiadów w domach. Słabsi uczniowie pomijali niektóre elementy istotne dla realizacji tematu, na przykład pisali o wadach i zaletach gotowych dań (nie uwzględniając roli supermarketów), albo o wadach gotowych dań porównując je z zaletami domowych obiadów. W zakresie kryterium treści współczynnik łatwości wyniósł 0,88 (zadanie było łatwe).

Drugi temat, opowiadanie (wybrało go 29,7% zdających poziom rozszerzony), dostarczył zdającym możliwości zaprezentowania swoich pomysłów. W opowiadaniach zwiedzano zamczyska bądź parki otaczające zamki, a bohaterowie opowiadań pod zapadającą się zmurszałą podłogą odkrywali skarby, dokumenty i tajemne przejścia. Czytanie wielu z tych opowiadań sprawiło egzaminatorom niekłamaną przyjemność. Współczynnik łatwości kryterium treści opowiadania wynosi 0,90 (bardzo łatwe). W słabszych pracach zdający chcieli wykorzystać swoje doświadczenia w grach komputerowych i tworzyli prace niezrozumiałe dla osób niewtajemniczonych w świat gier. Wbrew pozorom nie jest łatwo napisać ciekawe opowiadanie w tak krótkim limicie słów i w czasie 120 minut. Uczniowie, którzy decydują się na tworzenie tej formy wypowiedzi, muszą być świadomi, że opowiadanie ma mieć swojego odbiorcę w postaci egzaminatora, i że dla odbiorcy praca powinna być czytelna, a tok rozumowania klarowny. Ciekawy pomysł jest ważny, ale równie ważny jest sposób jego przedstawienia.

Trzeci temat był mało popularny wśród zdających (wybrało go tylko 0,5% zdających poziom rozszerzony). Dotyczył problematyki integracji niepełnosprawnych i zdrowych osób, a nie jest to tematyka łatwa. Opis wydarzenia niestety nadal sprawia zdającym problemy. Można go było zrealizować na dwa sposoby. Po pierwsze można było opisać imprezę, która miała miejsce, czyli podać istotne informacje (czas, miejsce, uczestnicy), opisać wydarzenia (najpierw uczestnicy się zebrali, potem rozgrywali zawody, na zakończenie imprezy stało się to i to...), a na zakończenie opisu należało podzielić się z czytelnikami swoją opinią (np. „myślę, że takie imprezy są bardzo ważne, ponieważ ...”). Można było również napisać o cyklicznej imprezie, przedstawić jej założenia, poinformować, gdzie jest organizowana, na czym polega współzawodnictwo i zakończyć wypracowanie, formułując swoją opinię na jej temat. Niestety ta forma wymaga dyscypliny i konkretnych informacji, a tych zdającym często brakowało. Takie imprezy są po prostu zbyt mało znane, a uczniowie zamiast opisywać konkrety rozważali dobre i złe strony organizowania integracji osób niepełnosprawnych i zdrowych.

Sprawdzana umiejętność:

Zdający wykazuje się umiejętnością tworzenia dłuższej, wieloaspektowej wypowiedzi pisemnej, uwzględniającej:

- wypowiadanie się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów (III. 2) f)

Wskaźnik łatwości dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości	
	LO	T
0,85	0,87	0,75

Komentarz:

Kompozycja

Kompozycja wypowiedzi pisemnej na poziomie rozszerzonym bez względu na temat powinna się charakteryzować spójnością, wewnętrzną logiką i podporządkowaniem wyraźnej myśli przewodniej. Oprócz tego powinna składać się z wyraźnie wyodrębnionych części (wstęp, rozwinięcie i zakończenie), zaznaczonych graficznie, a w końcu powinna się mieścić w określonym limicie słów. Napisanie takiego wypracowania wymaga dużej dyscypliny formy i treści.

Pod względem formy zdający najlepiej opanowali rozprawkę, ze względu na powtarzalny układ: wstęp z tezą, argumenty (za lub przeciw, w zależności od koncepcji), argumenty przeciwne oraz podsumowanie. Taki układ pracy jest wprowadzany już w gimnazjum na języku polskim, a doskonalony w późniejszych latach nauki w szkole ponadgimnazjalnej. Kompozycja rozprawki ma współczynnik łatwości 0,88. W przypadku opowiadania i opisu ten współczynnik jest znacznie niższy i wynosi odpowiednio 0,78 i 0,76. Świadczy to, że zdający, którzy wybierają te tematy najwięcej wysiłku wkładają w znalezienie pomysłu na opowiadanie czy też opis, nie myśląc o klarowności przekazu. W przypadku opowiadania czasami zdający decydowali się zamieścić dialogi, co jest ciekawym rozwiązaniem, ale należy pamiętać, że dialogi w języku angielskim są sygnalizowane inaczej niż w języku polskim, a pomyłki w tym zakresie też mogą zaburzyć logikę i spójność. Czasami egzaminatorzy sygnalizują, że uczeń realizując opis posługuje się zwrotami charakterystycznymi dla rozprawki (*firstly, on the other hand, last but not least*).

Rozdział II

Umiejętności, które okazały się umiarkowanie trudne dla zdających:

- znajomość różnorodnych struktur leksykalno-gramatycznych umożliwiających formułowanie wypowiedzi w zakresie następujących tematów: żywienie (temat 1.), podróżowanie i turystyka (temat 2.), życie rodzinne i towarzyskie oraz zdrowie (temat 3.)
- poprawne stosowanie środków leksykalno-gramatycznych adekwatnie do ich funkcji.

Sprawdzana umiejętność:

Zdający wykazuje się znajomością różnorodnych struktur leksykalno-gramatycznych umożliwiających formułowanie wypowiedzi w zakresie następujących tematów: żywienie (temat 1.), podróżowanie i turystyka (temat 2.), życie rodzinne i towarzyskie i zdrowie (temat 3.) (tworzenie wypowiedzi pisemnej – I. 1) f), h), e) i k).

Wskaźnik łatwości dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości	
	LO	T
0,63	0,65	0,56

Komentarz:

Bogactwo językowe

Kryterium bogactwa językowego było dla zdających umiarkowanie trudne. Analizując poszczególne wypracowania okazało się, że zastosowane struktury leksykalno-gramatyczne zostały najlepiej ocenione w przypadku opowiadania. Na pewno przyczyniło się do tego wykorzystanie słownictwa z zakresu gier komputerowych, pojawiały się słowa typu *knight*, *ancient*, *support*, *howling*, *spacious*, *within*. Najslabiej wypadło słownictwo z tematu trzeciego, gdzie uczniowie najwyraźniej nie znali bardziej zaawansowanego słownictwa dotyczącego niepełnosprawnych poza powszechnie znanymi terminami typu *integration*, *competition*, *disabled*.

Sprawdzana umiejętność:

Zdający wykazuje się umiejętnością poprawnego stosowania środków leksykalno-gramatycznych adekwatnie do ich funkcji (tworzenie wypowiedzi pisemnej – III. 2) e).

Wskaźnik łatwości dla ogółu zdających (dla wszystkich trzech tematów)	Wskaźnik łatwości	
	LO	T
0,57	0,60	0,41

Komentarz:Poprawność językowa

Kryterium poprawności językowej wypadło najlepiej w rozprawce. Analizując szczegółowo wyniki egzaminu maturalnego na poziomie rozszerzonym można zauważyć, że uczniowie najbardziej sprawni językowo spośród trzech podanych tematów najchętniej wybierali rozprawkę. Dla nich kryterium poprawności językowej było umiarkowanie trudne (współczynnik łatwości 0,62). Osoby mniej zaawansowane językowo wybierały opowiadanie lub nieliczni – opis i dla nich kryterium poprawności językowej było trudne (współczynnik łatwości 0,47).

Błędy językowe najczęściej popełniane przez zdających to niewłaściwie dobrane słownictwo (często kalki językowe z języka polskiego), typu *The meals are full of chemistry/conservants* (zamiast *preservatives*), *Eat healthy* (zamiast *Eat healthy food*), *Everybody have* (zamiast *Everybody has*), *A lot of people have overweight* (zamiast *A lot of people are overweight*), *He has 16 years* (zamiast *He is 16 years old*). Typowe błędy ortograficzne, które pojawiły się w pracach to advantage/disadvantage, convinient, hobbys, lifes, enought, tressure.

Rozdział III

Najtrudniejsza w Części I okazała się umiejętność:

- stosowania zmian struktur leksykalno-gramatycznych, rejestru, stylu lub formy tekstu.

Umiejętność ta była sprawdzana w zadaniach 1.1 – 1.5. oraz 2.1. – 2.5.

Przykładowe zadania ilustrujące sprawdzane umiejętności**Zadanie 1.**

This would 1.5. (ABLE) _____ the phone to change its 'flight path' to ensure a smoother landing on impact.

Sprawdzana umiejętność:

Zdający wykazuje się umiejętnością przetwarzania tekstu w zakresie pisania, w tym stosowania zmian struktur leksykalno-gramatycznych, rejestru, stylu lub formy tekstu (V. 2) b).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania	
	LO	T
0,19	0,20	0,14

Komentarz:

Zadanie polegało na przekształceniu podanego słowa w taki sposób, aby tekst był logiczny i gramatycznie poprawny. Uczeń musiał zrozumieć kontekst i wiedzieć, jaka część mowy była wymagana do wypełnienia luki w zdaniu. W podanym przykładzie należało przekształcić słowo *able* na *enable* (w znaczeniu „umożliwi”). Błędy popełniane przez uczniów (np.: *unable* – „niezdolny”, *be able* – „będzie w stanie”, *disable* – „unieruchomi”) świadczyły o tym, że uczniowie nie rozumieli kontekstu i wstawiali jedyne znane sobie formy, które kojarzyły im się z podanym słowem.

Zadanie 2.

2.1. *The students couldn't concentrate fully because of the noise coming from the street.*

HARD

The noise from the street _____ the students to concentrate fully.

Sprawdzana umiejętność:

Zdający wykazuje się umiejętnością przetwarzania tekstu w zakresie pisania, w tym stosowania zmian struktur leksykalno-gramatycznych, rejestru, stylu lub formy tekstu (V. 2) b).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania	
	LO	T
0,21	0,23	0,10

Komentarz:

W tym zadaniu zdający miał przekształcić zdania, wykorzystując podane słowa w niezmienionej formie, w taki sposób, aby oddać jak najdokładniej sens zdania wyjściowego. Uczeń musiał znać charakterystyczny zwrot, w którym pojawiało się dane słowo. W przypadku zacytowanego zdania, ten zwrot to *made it hard for*. Zadanie okazało się dla uczniów trudne, a popełnione błędy typu *was so loud and it was hard for*, *caused that it was hard for* wskazywały na to, że uczniowie znali wymagany zwrot, ale nie potrafili go poprawnie zastosować.

Część II

Rozdział I

W Części II najłatwiejsze dla zdających okazały się umiejętności

- selekcji informacji, w części Rozumienie tekstu pisanego (czytanie)
- stwierdzania, czy tekst zawiera określone informacje, w części Rozumienie czytanego tekstu (słuchanie).

Przykładowe zadanie ilustrujące sprawdzaną umiejętność**Zadanie 7.**

Suddenly a memory flashed through my mind. I thought of something I had forgotten about for a long time. When I was twenty-one, freshly graduated from Columbia (which had filled me with history and English as well as science) and heading already for medical school at the University of Virginia, my parents volunteered enough money to help me go with my roommate to Italy and Greece for a month. It was my first time out of the United States. I was electrified by the paintings in Italian churches and by the architecture of Florence and Siena. (fragment tekstu)

7.4. After graduating from Columbia, the narrator

- A. declared he had no intention of continuing his studies.*
- B. did some volunteer work in Italian churches.*
- C. made a decision to settle down in Europe.*

D. set off on a trip financed by his parents.**Sprawdzana umiejętność:**

Zdający wykazuje się umiejętnością odbioru tekstu w zakresie rozumienia tekstu czytanego bogatego pod względem treści i o wysokim stopniu zróżnicowania struktur leksykalno-gramatycznych, czyli selekcjonowania informacji (II. 2 d).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania	
	LO	T
0,91	0,92	0,85

Komentarz:

W zadaniu uczeń miał wybrać spośród czterech możliwości właściwe (zgodne z treścią tekstu) zakończenie zdania. Zadanie było dla zdających bardzo łatwe (najłatwiejsze w Części II), ponieważ początek zdania umożliwiał szybką identyfikację fragmentu tekstu, w którym należało szukać właściwej odpowiedzi (fragment ten podano powyżej). Uczniowie rozumieli znaczenie zwrotu *heading already for medical school*, co umożliwiło im odrzucenie dystraktora A., rozumieli, że słowo *volunteer* łączy się z kontekstem rodziców, a nie pracą w kościołach we Włoszech, co pomogło im odrzucić dystraktor B., oraz nie znaleźli w tekście informacji o tym, czy narrator zamierzał osiąść w Europie na stałe (dystraktor C.).

Zadanie 4.

		T	F
4.4.	Hart explains what he and Gutenberg have in common.		

Interviewer: *A small start, but your choice of the name for the project implied much higher ambitions: Johannes Gutenberg was the 15th century printer who invented the printing press.*

Michael: *Actually, Gutenberg didn't invent the printing press; he just added one element: moveable type. I didn't invent the Internet; I just added one element: books that can be copied at the speed of light. In a way I followed in Gutenberg's footsteps, I made books much more accessible for the masses. It is only a matter of time before people switch to reading all texts in the electronic form.*

Sprawdzana umiejętność:

Zdający wykazuje się umiejętnością odbioru tekstu w zakresie rozumienia ze słuchu tekstu bogatego pod względem treści i o wysokim stopniu zróżnicowania struktur leksykalno-gramatycznych, czyli stwierdzania, czy tekst zawiera określone informacje (II. 1) c).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania	
	LO	T
0,81	0,81	0,78

Komentarz:

Zdający miał ocenić prawdziwość zdania „Hart wyjaśnia, co on i Gutenberg mieli wspólnego” po dwukrotnym wysłuchaniu tekstu na temat Projektu Gutenberg. Było to zadanie łatwe, ponieważ we wskazanym fragmencie dwukrotnie powtórzono zwroty: *didn't invent*; *just added one element*, co wyraźnie pokazywało wspólne elementy dla założyciela Projektu i jego „patrona”, Gutenberga.

Rozdział II

Umiejętność, która okazała się umiarkowanie trudna dla zdających na poziomie rozszerzonym to:

- rozpoznawanie związków między poszczególnymi częściami tekstu w części na Rozumienie tekstu pisanego
- określenie intencji autora lub nadawcy tekstu w części na Rozumienie tekstu czytanego.

Przykładowe zadanie ilustrujące sprawdzaną umiejętność**Zadanie 8.**

Dragons' Den is a UK-based reality show series. It is a brilliant concept allowing aspiring entrepreneurs to secure funds for their potentially profitable business ideas from investors who are called 'dragons'. 8.1. _____ In the show their task is to quiz the participants about their business concepts. Then each dragon decides whether or not to invest their money.

E. The latter group is comprised of venture multimillionaires with years of experience in evaluating products.

Sprawdzana umiejętność:

Zdający wykazuje się umiejętnością odbioru tekstu w zakresie rozumienia tekstu czytanego, bogatego pod względem treści i o wysokim stopniu zróżnicowania struktur leksykalno-gramatycznych, czyli rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu (II. 2) f).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania	
	LO	T
0,60	0,61	0,55

Komentarz:

Zdający miał dobrać właściwe zdanie, wybrane spośród siedmiu podanych w zadaniu. Zdania wycięte z tekstu były powiązane ze zdaniami występującymi w bezpośredniej bliskości (albo ze zdaniem występującym przed albo po łuce) w dwojaki sposób, znaczeniowo lub gramatycznie. Zacytowane powyżej zadanie 8.1. było umiarkowanie trudne. Powiązanie było znaczeniowe, ponieważ w zdaniu poprzedzającym była mowa o dwóch grupach uczestników *entrepreneurs* i *investors*, a zdanie E., które tę lukę uzupełniało, rozpoczynało się od słów *The latter group...* i definiowało grupę inwestorów. Słabsi uczniowie szukali innych powiązań, wybierając na

przykład zdanie A. *However, many presenters were not lucky enough to get through Dragon's Den*, sądząc, że zaimek *they* występujący w zdaniu zamykającym lukę odnosi się właśnie do prezenterów. To zdanie było jednak dystraktorem i nie pasowało do żadnej luki.

Zadanie 6.

I've always followed new trends in working out and have been quite enthusiastic about them. But with one exception. I once attended a new hip-hop class at a popular New York gym. After ten awful minutes I was so confused by the rhythm that all I could do was throw in the towel and leave quietly. It's hardly a wonder then that I kept away from Zumba when this dance-fuelled workout routine started gathering buzz a few years ago. (fragment tekstu)

6.5. The speaker wants to

- A. give advice to prospective Zumba trainers.
- B. explain how to choose the best Zumba class.
- C. share her experience of a new fitness routine.
- D. encourage listeners to take part in dance shows.

Sprawdzana umiejętność:

Zdający wykazuje się umiejętnością odbioru tekstu w zakresie rozumienia ze słuchu tekstu bogatego pod względem treści i o wysokim stopniu zróżnicowania struktur leksykalno-gramatycznych, czyli określania intencji autora lub nadawcy tekstu (II. 1) e).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania	
	LO	T
0,64	0,65	0,59

Komentarz:

W zadaniu uczeń miał ocenić, jaka była intencja narratora tekstu, a prawidłowa odpowiedź dotyczyła dzielenia się doświadczeniem związanym z nowymi zajęciami fitness. Tekst był dość wymagający, zawierał trudne zwroty, (*throw in, dance-fuelled workout routine, sign up for a class, fight off the fatigue, Granted*, itp.). Dystraktor D. był dla zdających podobnie atrakcyjny, co werstraktor C., ponieważ wymowa całej wypowiedzi narratora dotyczyła nowych zajęć, które mimo dużego wysiłku sprawiły mu przyjemność i można było ją zrozumieć, jako zachęcenie do wzięcia udziału w zajęciach Zumby, to jest połączenia tańca i zajęć fitnessu, ale nie są pokazami tańca.

Rozdział III

Najtrudniejsza dla zdających okazała się umiejętność rozpoznawania różnorodnych struktur leksykalno-gramatycznych w podanym kontekście.

Przykładowe zadanie ilustrujące sprawdzaną umiejętność

Zadanie 9.

Mr Rich points out that Ms Ginther is a **9.4.** ____ math professor with a PhD from Stanford University specialising in statistics and he believes that she figured out the algorithm that determines where a winner is placed.

9.4.

A. late

B. former

C. preceding

D. successive

Sprawdzana umiejętność:

Zdający wykazuje się umiejętnością odbioru tekstu w zakresie rozumienia tekstu czytanego, bogatego pod względem treści i o wysokim stopniu zróżnicowania struktur leksykalno-gramatycznych, czyli rozpoznawania różnorodnych struktur leksykalno-gramatycznych w podanym kontekście (II. 2) j).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania	
	LO	T
0,35	0,35	0,34

Komentarz:

Zdający miał wybrać właściwe słowo, które miało wypełnić lukę w zdaniu. Jedynie podkreślone słowo *former* (były) pasowało logicznie i gramatycznie do luki 9.4. Pozostałe dystraktory były gramatycznie możliwe, ale nie pasowały logicznie do kontekstu zdania (*late* – niedawno zmarły, *successive* – następny, *preceding* – występujący poprzednio).

Wskazówki dydaktyczne wynikające z analizy jakościowej wybranych zadań z poziomu podstawowego i rozszerzonego

Egzaminatorzy sprawdzający prace zauważają, że z roku na rok zdający coraz lepiej rozumieją stawiane im wymagania. W przypadku sprawności słuchania i czytania ze zrozumieniem zdający mają osiągnięcia podobne do maturzystów ubiegłorocznych, a rozwiązywanie zadań w arkuszu na poziomie podstawowym są dla nich łatwe i umiarkowanie trudne.

Przygotowując się do egzaminu maturalnego warto zwrócić uwagę uczniom rozwiązującym przykładowe zadania na kilka charakterystycznych elementów.

1. Zadania w testach są parafrazą informacji w tekście i uczeń nie powinien kierować się podobnymi słowami, ale informacjami.
2. Zadania ułożone są w teście chronologicznie.
3. Wszystkie elementy wykorzystane w zadaniach nawiązują do zamieszczonych tekstów.

Przygotowując uczniów do egzaminu z poziomu podstawowego, należy poświęcić czas równomiernie na ćwiczenie wszystkich sprawności językowych, mówienia, słuchania, czytania i pisania. W przypadku nauki pisania tekstów użytkowych, należy kłaść nacisk na ćwiczenie zwrotów charakterystycznych dla języka angielskiego, koncentrując się na funkcjach językowych (zwroty przydatne w czasie robienia zakupów, podróżowania, zwroty dotyczące proponowania, zapraszania, wyrażania prośb, opisywania zainteresowań, wydarzeń w przeszłości i planów na przyszłość). To również przekłada się na konieczność ćwiczenia struktur gramatycznych wykorzystywanych przy realizowaniu tego typu zadań językowych. Konieczne jest opanowanie podstawowych struktur do opisywania teraźniejszości, przeszłości i przyszłości, czasowników modalnych, sposobów tworzenia pytań, przeczeń, itp.

Należy podkreślić także konieczność dokładnej analizy elementów polecenia/tematu, kierując się poniższymi wskazówkami.

1. Przed napisaniem wypracowania należy określić kluczowe elementy polecenia (np. czasowniki określające czynności).
2. Analizując polecenie, powinno się określić wymagany czas gramatyczny danej informacji (teraźniejszość, przyszłość, przeszłość) oraz typ zdań (zdanie twierdzące, pytające, przeczące).
3. W przypadku DFU (dłuższej formy użytkowej) należy zaplanować formę listu (właściwy zwrot rozpoczynający list, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, zwrot kończący list).
4. Przystępując do napisania wypracowania, najlepiej zapisać każdą informację w osobnym zdaniu, konstruując proste i krótkie zdania.

Na koniec warto zwrócić uwagę na jeszcze jeden aspekt związany z bogactwem językowym, mającym szczególne znaczenie dla uczniów wyrażających chęć przystąpienia do egzaminu maturalnego na poziomie rozszerzonym. Opanowanie słownictwa na poziomie rozszerzonym jest związane z opanowaniem pamięciowym słów z zakresu B2/C1, ale nie na tym kończy się praca ucznia. Aby bogactwo językowe zostało wysoko ocenione nie

wystarczy w pracy maturalnej wstawić 10 słów z takiego zakresu – np.: *sideways* (C2), *deteriorate* (C1), *accessibility* (C1), *satisfactorily* (C1), itp. Praca powinna charakteryzować się naturalnością użycia tego typu słownictwa i jego funkcjonalnością.